

Motion

1978/79: 2178

av Kurt Hugosson m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79:90 med förslag till ändring i rättshjälpslagen (1972:429) m. m.

I samband med rättshjälpsreformens genomförande inrättades sex rättshjälpsnämnder, och dessa lokaliserades till hovrättsorterna. Detta innebär således att det i dag finns rättshjälpsnämnder i Stockholm, Jönköping, Malmö, Göteborg, Sundsvall och Umeå. Regeringen föreslår nu i propositionen 1978/79:90 att antalet rättshjälpsnämnder skall minska till två och att dessa skall lokaliseras till Stockholm och Jönköping. Detta skulle innebära att rättshjälpsnämnden i Göteborg, som handhar det näst största antalet ärenden av landets rättshjälpsnämnder, skulle försvinna. Denna nämnd handhar rättshjälpsärenden för förutom Göteborgs kommun, Göteborgs och Bohus län, Värmlands län, Älvsborgs län samt Hallands län.

I den utredning som föregått propositionen var man ytterst delad när det gällde såväl antalet rättshjälpsnämnder som deras lokalisering. Utredningen har också i vad gäller denna fråga blivit ytterst kraftigt kritiserad av remissinstanserna. Domstolsverket anser t. ex. att det underlag som utredningen grundat sitt ställningstagande på i vad gäller antalet rättshjälpsnämnder och dimensioneringen av dessa är så osäkert att det ej möjliggör en säker bedömning. Det är därför ytterst förvånande att regeringen icke tagit hänsyn till domstolsverkets kritik. Domstolsverket är dock tillsynsmyndighet för rättshjälpsnämnderna. Det borde ha varit naturligt för regeringen att i denna situation följa de två experternas förslag i utredningen, vilka i ett särskilt yttrande hävdade att så små ingrepp som möjligt bör göras i nämndorganisationen. De ansåg att antalet rättshjälpsnämnder endast borde reduceras till fyra, förlagda till Stockholm, Göteborg och Malmö samt en nämnd för Norrlandslänen med sammanlagt 16 handläggare och 24 tjänster för övrig personal.

Rättshjälpsnämnden i Göteborg har f. n. det största antalet rättshjälpsärenden efter Stockholm. År 1978 uppgick antalet ärenden till 14 969. Även sedan de ändringar genomförts som föreslås i föreliggande proposition kommer antalet ärenden för den västsvenska nämnden att vara det näst största. Det är därför rimligt och naturligt att en av nämnderna förläggs till landets näst största kommun. Hänsyn måste tas till den rättssökande allmänheten liksom till den lokalkännedom som krävs för att hantera en så stor ärendemängd.

Inom den västsvenska rättshjälpsnämndens område finns ett stort antal invandrare, speciellt i Göteborgsområdet och i Sjuhäradsbygden. Vid rättshjälpsnämnden i Göteborg handlades 1978 ca 550 ärenden angående

offentligt biträde i utlänningsärenden. Dessa ärenden anhängiggörs ofta genom telefonsamtal från polismyndigheten och fordrar skyndsamt avgörande. Något förslag till biträde förekommer sällan, varför det åligger nämnden att välja det biträde som kan anses lämpligt i det särskilda fallet. Dessa uppdrag fordrar personkännedom, som endast kan uppnås om området får en rimlig geografisk omfattning. I detta sammanhang bör erinras om att utlänningslagen ändrades den 1 juli 1978. En följd av denna ändring är bl. a. att utlämning som kommit till Sverige nästan alltid erhåller offentligt biträde, om ärende väcks mot vederbörande angående förpassning m. m. Antalet ärenden där nämnden förordnat offentligt biträde har stigit markant efter den 1 juli 1978. Förändringen i utlänningslagen är en omständighet som icke beaktats vare sig i utredningen eller av regeringen i föreliggande proposition.

Det bör i detta sammanhang erinras om att före införandet av det nuvarande allmänna rättshjälpsystemet den 1 juli 1973 enbart domstolar kunde bevilja fri rättegång. Den utomprocessuella rättshjälp med allmänna medel som då förekom ägde endast advokater och hos advokater anställda biträdande jurister rätt att meddela. Genom införandet av den nuvarande allmänna rättshjälpen har kretsen jurister, som erhåller biträdesförordnande, avsevärt vidgats. Samtidigt har man ansett att detta problem skulle kunna bemästras genom rättshjälpsystemet, där viss kontroll utövas över de jurister som ej tillhör Advokatsamfundet och som får anlitas enligt systemet.

Under den tid som rättshjälpsystemet hittills tillämpats har antalet jurister av denna kategori som erhållit förordnande väsentligt ökat. Under rättshjälpsnämnden i Göteborg finns f. n. bortemot ett 100-tal jurister registrerade, som varken tillhör samfundet eller är anställda hos samfundsledamöter. Då det är en relativt stor omsättning bland denna kategori jurister, kräver frågan om biträdesförordnanden ständig uppmärksamhet från rättshjälpsnämndens sida. I denna funktion fullgör advokatledamöterna i nämnden en viktig uppgift, bl. a. genom den personkännedom som de besitter. Det måste vara ett rättssäkerhetskrav för allmänheten att den myndighet som utövar tillsynen har en god kännedom om de lokala förhållandena. En reduktion av antalet nämnder till två skulle få till följd att ovan nämnda kontrollfunktion avsevärt försämrats.

Vad slutligen beträffar statlig förvaltningsverksamhet, så är densamma ytterst begränsad i västra Sverige. I motioner till årets riksmöte har detta påtalats, och från socialdemokratiskt håll har krävts ökad statlig förvaltningsverksamhet i Göteborg. Med hänsyn härtill och med tanke på den prekära sysselsättningssituationen i Göteborgsområdet skulle en nedläggning av rättshjälpsnämnden i Göteborg vara ytterst beklaglig. Rättshjälpsnämnden i Göteborg har f. n. 4 jurister samt 13 övriga medarbetare. Nämnden fungerar bra, och samarbetet med biträden, allmänhet och myndigheter har varit gott.

Med hänvisning till det anförda får vi hemställa
att riksdagen beslutar att rättshjälpsnämnden i Göteborg skall vara
kvar.

Stockholm den 13 februari 1979

KURT HUGOSSON (s)

PER BERGMAN (s)

GÖRDIS HÖRNLUND (s)

RUNE CARLSTEIN (s)

EVERT SVENSSON (s)

MAGNUS PERSSON (s)

HILDING JOHANSSON (s)

ELVY NILSSON (s)

DORIS HÅVIK (s)

KARL-ERIK SVARTBERG (s)